

TEORIE
WSPÓŁPRACY
TERYTORIALNEJ

Katarzyna Szmigiel-Rawska

TEORIE WSPÓŁPRACY TERYTORYALNEJ

Municipium oeconomicus
versus
municipium reciprocans

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2017

Recenzent: prof. dr hab. Andrzej Lisowski

Redakcja i korekta: Marta Höffner

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Copyright © 2017 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa

Publikacja dofinansowana z budżetu Wydziału Geografii
i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-7383-910-6

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks: 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (Stanisław Beczek)
Druk i oprawa: MCP, Marki

– Był to jednym słowem człowiek szerokiej duszy. [...]
– Co Pan jednak rozumie przez tę szerokość? [...]
– Widzi Pan – rzekł – ludzie małej duszy dbają tylko o swoje interesy, nie sięgają myślą poza dzień dzisiejszy i mają wstręt do rzeczy nieznanych. Byle im było spokojnie i suto... Taki zaś facet jak on troszczy się interesami tysięcy, patrzy nieraz o kilkadziesiąt lat naprzód, a każda rzecz nieznaną i nierozstrzygniętą pociąga go w sposób nieprzeparty. To nawet nie jest żadna zasługa, tylko mus.
[...] cywilizacji nie stworzyli filistrowie, ani nawet geszefciarze, lecz właśnie tacy wariaci... Gdyby rozum polegał na myśleniu o dochodach, ludzie do dzisiejszego dnia byłiby małpami...

Bolesław Prus, *Lalka*

[...] w społeczeństwie, w którym sieci zastępują struktury, a nieprzerwana gra w podłączanie się i odłączanie do sieci oraz niekończący się ciąg połączeń i rozłączeń zastępują determinację, przypisanie i przynależność.

Zygmunt Bauman, *Kultura w płynnej nowoczesności*

Spis treści

Wprowadzenie	9
-------------------------------	---

Część pierwsza DEFINICJA

Rozdział 1. Ogólna definicja współpracy	23
1.1. Logika korzyści i logika normatywnego zaangażowania	24
1.2. Relacje a transakcje	26
1.3. Schematy relacji	29
Rozdział 2. Definicja współpracy terytorialnej	41
2.1. Samorząd terytorialny w definicji współpracy	41
2.2. Międzynarodowa współpraca terytorialna	45
2.3. Krajowa współpraca terytorialna	46
2.4. Typy transakcji we współpracy terytorialnej w Polsce	48

Część druga SKALA MAKROGEOGRAFICZNA

Rozdział 3. Czynniki kreujące współpracę terytorialną	53
3.1. Matryca relacji kreujących miejsca	53
3.2. Charakter relacji	55
3.3. Preferencje	62
3.4. Koszty i korzyści	67

Część trzecia SKALA MIKROGEOGRAFICZNA

Rozdział 4. Działanie zbiorowe gmin	73
4.1. Wielkość grupy	74
4.2. Bodźce selektywne: postawy	77
4.3. Typy zasobów i cechy usług	83
4.4. Koszty transakcyjne	86
Rozdział 5. Gmina jako podmiot współpracy	93

Część czwarta
SYNTEZA

Rozdział 6. Współpraca polskich samorządów jako przykład współpracy terytorialnej	101
6.1. Kontrwspólnota	102
6.2. Liczba partnerów	107
6.3. Wzajemność	119
6.4. Zasoby i usługi będące przedmiotem transakcji	128
6.5. Ekonomiczne koszty transakcyjne	133
6.6. Koszty i korzyści relacyjne	139
6.7. Masa krytyczna – najaktywniejsze gminy	151
Zakończenie: <i>municipium oeconomicus versus municipium reciprocans</i>	159
Literatura	165
Aneks	178
Wyniki analiz statystycznych opisane w podrozdziale 6.7. Masa krytyczna – najaktywniejsze gminy	178
Indeks nazwisk	186